

PEYGAMBER EFENDİMİZİN HAYATINDA BİR DEĞER OLARAK

ADALET

*Muhammed Musad Yakut

Bartley Saint Heller peygamber efendimizi vasfederken şöyle der: onun şahsiyetinde iki sıfat vardır ki bunlar insanoğlunun taşıyabileceği en yüce vasıflardır. Adalet ve rahmet (1)

Peygamber efendimizin adalet ahlakı onun günlük hayatının en ince detaylarına kadar kuşatmıştı. Yabancılarla ve yakınlarıyla; yolculukta ve ikamette; alacaklıyken ve borçluyken o hep adil davranmıştır. Bununla birlikte biz onu mazlumun zaferi, adaletin gerçekleşmesi adına bir hayır komisyonu (hılful fudul) kurarken görüyoruz. Peygamber efendimiz daha sonra bu cemiyeti şu sözleriyle övmüştür: “şerefli insanların bu anlaşma yaptığında ben de amcalarımla katılmıştım ve ben bu anlaşmayı kırmızı develerim olsa dahi değişmezdim.”(2)

PEYGAMBERİMİZİN SÜNNETİNDE VE SİYERİNDE ADALET ÖRNEKLERİ:

1- İNSANLARI KÖLELEŞTİRMEYEN SAKINDIRMASI:

Peygamber efendimiz kendisine tabi olanların ve görevlendirdiği kişilerin gönüllerinde adaleti ikame etmiştir. Daima insanları kullaştırmaktan sakındırıyor ve şöyle diyordu: “içinizden hiç kimse kulum, ümmetim demesin, hepiniz Allah’ın Kullarısınız ve kadınlarınız da Allah’ın dışı kullarıdır. Ancak oğlum, cariyem, delikanlım, genç kızım desin.”(3)

2- İRKÇILIĞI REDDETMEŞİ:

Hepiniz Âdemoğlusunuz, Âdem de topraktandır. Kimse cehennem kömürü olan geçmiş kavimlerle övünüp durmasın, Allah katında bir böceğin burnuyla pisliği kurcalaması bundan daha ehvendir.(4)

Efendimiz sallallahu aleyhi ve selem ebu zerr hazretlerini Bilal-i Habeşî'nin annesine kötü söz söylediği için azarlamıştır.

3- ÇOCUKLAR ARASINDA ADALET:

Peygamber efendimize, Numan bin Beşîr'in babası geldi ve çocukları arasında hiç de adil olmayan bir taksim yaptığı halde şahitlik yapmasını istedi ve efendimiz bunu reddetti “bu şekilde taksim yaptıysan beni şahit tutma zira ben zulme şahit olmam.”(6)

Efendimiz sallallahu aleyhi ve selem şöyle buyurmuştur: “Allah’tan korkun ve çocuklarınız arasında adil olun.”(7)

4- GAYR-İ MÜSLİMLERE OLAN ADALETİ:

Ebu Hadred Eleslemi anlatıyor: benim bir Yahudi’ye borcum vardı, o da beni peygamber efendimize şikâyet ederek, ey Muhammed bunun bana dört dirhem borcu var ve el koydu. Peygamber efendimiz Müslüman’a emrederek “ona hakkını ver” dedi.(8)

Müslümanlar bir Yahudi’yi zulmetmekle itham etmişlerdi, onun beraatıyla alakalı bir ayet nazil oldu.”İnsanlar arasında Allah’ın sana bildirdiği şekilde hükmetmen için biz sana

kitabı gerçeğin, hakkın ta kendisi olarak indirdik. Artık hainlerin müdafaacısı olma.”(nisa:105)(9)

5- KANUN ÖNÜNDE HERKES EŞİTTİR:

Kureyş'in ileri gelenleri hırsızlık yapmış bir kadına had uygulanmaması için Usame Bin Zeyd'i aracı olması için peygamber efendimize göndermişti. Peygamber efendimiz Hz. Usame'ye sert çıktı ve şöyle buyurdular: Allah'a yemin olsun ki Muhammed'in kızı Fatıma hırsızlık yapsa elini keserim.”(10)

6- IRKLAR ARASINDAKİ ADALETİ:

a- **Diyetler konusunda Beni Kureyza ve Nadir kabileleri arasındaki adaleti:**

Yahudi kabileleri anlaşamadıkları meselelerde O'na gelerek hükmetmesini istiyorlardı. Yahudiler birbirlerine zulmediyor ve haksızlıkla hükmediyordu, Beni Nadir kabilesi Beni Kureyza'dan daha güçlüydü, dolayısıyla can diyeti olarak onlardan kat kat fazla alıyorlardı. Medine'ye İslamiyet geldikten sonra Beni Kureyza kabilesi bu fazla diyeti ödemeyi reddetti ve rahmet peygamberinden aralarında hükmetmesini istedi. Peygamber efendimiz de bu ayrımcılığı kaldırarak aralarında adaletle hükmetti.(11)

b- **Kabileler arasındaki sulama sorunu ve su dağıtımı:**

Kureyza kabilesinden mehzur alılar peygamber efendimize geldi, sulama ve su konusunda aralarında hükmetmesini istediler. Peygamber efendimiz de onlar arasında adaletle hükmetti ve adil bir dağılım yaptı.

Salebe bin Ebu Malik anlatıyor: Kureyş'li bir adamın benü Kureyza'nın Mehzur vadisindeki suladığı arıkta payı vardı, peygamber efendimiz'e şikâyet etti (12) ve O'da onlar arasında şu şekilde hükmetti: üst taraftaki su iki topuk oluncaya kadar suyu tutmayacak.(13)

7- VEDA HUTBESİNDEKİ EŞİTLİK VE ADALER İLKELERİ:

Veda hutbesi yüce bir anayasa ve insanlar arasında adaletin tesis edildiği sosyal bir anlaşma niteliğindedir. Herbert George Wills veda hutbesi hakkında şu yorumu yapar: veda hutbesinin ilk fıkrası Müslümanlar arasındaki haksızlığı, kan dökmeyi, hırsızlığı vs. sona erdiriyor. Son fıkrası ise bir zenci mümini halifeyle eşit kılıyor. Bu hutbe dünyada adalet standartlarını tesis etmiştir.(15)

8- DEVLET İDARESİ VE HALK ARASINDA ADALET:

Adaletin değeri, peygamber efendimizin, bazı raiyyetine kendisine kısas etmeleri konusunda izin vermesiyle zirvesine ulaşmıştır. İşte Sevvad bin ğaziyye. Bedir gününde ordu sıralanmışken peygamber efendimiz sırayı düzeltmek için ucunda demiri olmayan bir kullanmış ve sırada düz dur ey sevvad demiş ve hafifçe sevvad'ı dürtmüştü. Sevvad: ya resulallah bana acı verdin, Allah seni hakla gönderdi ben de senin yaptığın gibi sana acı vermek istiyorum, dedi. Peygamber efendimiz mübarek karınlarını açtı ve “sen de bana batır” dedi.(16)

Yukarıda zikrettiğimiz tablolar peygamber efendimizin mübarek sünnetinden ve hayat-ı Şerifelerinden bizlere yansıyan ve adalet ahlakının nasıl yaşanır bir olgu olduğunu anlatan tablolardır. Hem baba olarak, hem lider olarak, hem de komutan olarak yaşanabilirliğinin örnekleridir.

Allah Hz. Muhammed'e onun Âl ve ashabına ve kıyamete kadar ona tâbi olanlara salât-u selam etsin.

-
- Mısır'lı araştırmacı ve davetçi, uluslar arası Müslüman âlimler birliği üyesi. Rahmet peygamberi sitesi yazı işleri müdürü.
 - E mail: yakoute@gmail.com
 - Web: www.yakotweb.com
 - Tel: 0122885240 ۰۰۲ ۰۰۲۰۱.۴۴۲.۰۵۳۹
 - Adres: baltim, masyaf yolu, tenmiye bankası arkası, kefr elşeyh, mısır

1. ... doğulular ve inançları s. 39
2. Tahric: ahmed (1567) sahih silsilesinde no: 1900
3. Tahriç: Müslim (6011)
4. Tahriç: ebu Davud (5118) başkaları da tahriç etti albani: hasen
5. Tahriç: buhari (29)
6. Tahriç: buhari (2456) Müslim (3056) lafız müslimin
7. Tahriç: buhari (2398)
8. Tahriç: Ahmed (14942) albani sahihler silsilesinde 2108 numarada zikretti
9. Tahriç: tirmizi 296
10. Tahriç: buhari (3475) Müslim (4505)
11. Tahriç: ebu davud (3591) nesai (4733)
12. Hicazda Kureyza oğullarına ait bir vadi
13. Tahriç: ibn mace (2481) ebu davud (3638)
14. Herbert George Wills (1866-1946) meşhur İngiliz yazarı, 'insanlık tarihinin temel taşları' kitabının yazarı.
15. Herbert George Wills, 'insanlık tarihinin temel taşları' (3, 640-641)
16. Tahriç: ebu davud (4538) nesai (4791) albani sahihler silsilesinde 2835 numarada zikretti

